

[Nørskov.]

at det kommende Aar vil sikkert blive det vanskeligste at komme over siden Krisens Indtræden, og jeg tror, ærede Medlemmer vil indrømme mig, at denne Karakteristik var rigtig, og at den vil slaa til. Den langvarige Krise har nemlig taget praktisk talt alle Landbrugets Reserver. Det var interessant at høre Socialdemokratiets Ordfører i Gaar tale om Arbejdsmulighederne i Landbruget, og jeg forstod det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch saaledes, at han mente, der var betydelige Arbejdsmuligheder i Landbruget. Det er ogsaa fuldkommen rigtigt. Det er der; jeg kender mange mindre Gaarde, hvor man i disse Aar har maattet give Afkald paa at holde Medhjælp, fordi man praktisk talt ikke har kunnet se Udvej til at skaffe Lønnen til en ung Medhjælper; i mange Tilfælde har man maaske heller ikke kunnet faa fat i en saadan ung Mand. Men dette viser, at hvis Landbruget var bedre stillet, vilde der ogsaa være betydelig større Arbejdsmuligheder. Det er det, vi fra vor Side har gjort gældende Gang paa Gang over for den højtærede Regering.

I den Henvendelse, som Landbrugsraadet for 14 Dage siden rettede til den højtærede Statsminister, peger Landbrugsraadet paa, at Landbrugets Pantegæld i de sidste 10 Aar er steget med over 1 200 Mill. Kr., dets Formue er i Løbet af samme Tidsrum gaaet over 1700 Mill. Kr. tilbage; Halvdelen af Landmændene staar blottede for Formue, og kun 42 000 Landmænd ejer en Formue paa over 10 000 Kr.; Forrentningen har i de samme 10 Aar kun ligget paa 2,3 pCt. af Handelsværdien. Jeg synes, at de Oplysninger, som her er fremskaffet, og som jo er autentiske, aabner et forfærdelig sørgeligt Perspektiv. Saa er der endda det at bemærke med Hensyn til Forrentningsprocenten — det tror jeg nok man har Lov til at sige —, at den Forrentningsprocent, vi regner med, fremkommer ved, at det er de bedst drevne Brug, der er med i Driftsbureauets Resultater; jeg tror ikke, der opnaas tilnærmelsesvis saa stor en Forrentningsprocent i de jævnt drevne Landbrug, absolut ikke.

Jeg paapegede i Efteraaret i min Finanslovtale, at den lille Høst havde forringet Landbrugets Stilling betydeligt. Det er nu efterhaanden opgjort til en Mindreindtægt for Landbruget paa ca. 150 Mill. Kr., et meget stort Beløb. Samtidig er Landbrugets Udgifter stigende, Renter og Skatter er i betydelig Stigning og praktisk talt alle Landbrugets andre Driftsudgifter, og det

har ført med sig, at Bygningerne i mange Egne af vort Land ser ret sørgelige ud. Det er saaledes, at Bygningerne ikke er vedligeholdte, som de burde og skulde være, som Følge af at Landbruget ikke har haft økonomiske Midler til denne Vedligeholdelse.

En anden sørgelig Kendsgerning, som for øvrigt allerede har været omtalt under denne Debat, men som jeg ikke kan undlade at pege paa, er, at Sogneraadene døjer med at faa Skatterne ind, og det er saaledes, at de i større Udstrækning end sædvanlig maa gaa til Udpantning for Kommuneskatter. I Almindelighed gaar Sogneraadene meget nødig til denne Foranstaltning, thi Sandheden er den, at naar man fratager en Landmand Driftsmidlerne, er det praktisk talt umuligt for ham at komme paa ret Køl igen.

Trods en lang Arbejdsdag og et ihærdigt og dygtigt Arbejde er den økonomiske Stilling fortvivlet for Udøverne af vort Lands Hovederhverv, og jeg er tilbøjelig til at tro, at Forholdene er værre, end man maaske antager. Den danske Bondestand — det gælder baade Husmænd, Gaardmænd og større Landbrugere — er ikke selvopgivende, men man kan ikke undres over, at den haarde Eksistenskamp har sløvet manges Kampvilje. Naar man færdes ude blandt Landbefolkningen, rettes det Spørgsmaal tit til en: Kan Regeringen ikke indse, at hvis det fortsætter paa den Maade, ender det galt? Nu har vi i Øjeblikket et dejligt Foraarsvejr, og det er herligt for Landmændene at færdes ude i den frie Natur, men jeg maa ogsaa sige, at det er mistrøstigt for dem at udrette det store Arbejde uden at se et antageligt Udbytte af det.

Vi fra vor Side beklager, at Regeringen ikke har taget mere Hensyn til de Forslag til Mildnelse af Krisen, som vi har fremsat Gang paa Gang. De højtærede Ministre henviser nu til de trufne Foranstaltninger. Ja vel, der er truffet adskillige Foranstaltninger, det underkender vi ikke, men de har absolut været for lidt effektive. Stillingen har maaske aldrig været mørkere for vort Lands Hovederhverv end netop i dette Øjeblik.

Naar Stillingen er saaledes for Landbruget, gaar det ogsaa ud over andre Erhvervsgræne, og jeg vil her minde om Haandværkerens Stilling, den er heller ikke misundelsesværdig. Der var langt mere Arbejde at faa hos Landmændene, saaledes som jeg nu har skildret, ved Vedligeholdelse af Bygninger og Redskaber, men Landmændene har ikke Raad til at lade udføre de nødvendige Foranstaltninger, og derfor tjener